

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ВІДНОСИН ТА МІЖНАРОДНОГО ПРАВА

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О.Б. Жильцов

2016 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зовнішня політика України

Напрями підготовки 6.030205 «Країнознавство»
6.030204 «Міжнародна інформація»

Факультет права та міжнародних відносин

2016 – 2017 навчальний рік

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА Ідентифікаційний код 02130554 Начальник відділу моніторингу якості освіти	
Програма № 1822	
<i>Жильцов</i> (підпис)	<i>Жильцов</i> (прізвище, ініціали)
« »	20 16 р.

Робоча програма навчальної дисципліни **Зовнішня політика України** для студентів напрямів підготовки 6.030205 «Країнознавство», 6.030204 «Міжнародна інформація».

Розробник: кандидат історичних наук, доцент, доцент кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Київського університету імені Бориса Грінченка Слюсаренко Ірина Юріївна

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних відносин та міжнародного права Факультету права та міжнародних відносин

Протокол від «13» жовтня 2016 року №3.

Завідувач кафедри
міжнародних відносин
та міжнародного права

О.В. Гаврилюк

Соколовська С.В.

© Слюсаренко І.Ю., 2016 р.

© КУ імені Бориса Грінченка, 2016 р.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни
		денна форма навчання
Кількість кредитів – 1,5	Напрями підготовки 6.030204 «Міжнародна інформація» 6.030205 «Країнознавство»	Обов'язкова навчальна дисципліна
Модулів – 2	Освітньо-кваліфікаційний рівень: «бакалавр»	Рік підготовки 3-й
Змістових модулів – 2		Семестр 5-й
Загальна кількість годин – 54		Лекції 12 год.
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 4 самостійної роботи студента – 4	Семінарські 10 год.	
	Модульний контроль 3 год.	
	Самостійна робота 29 год.	

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%): для денної форми навчання – 41% / 59%.

2.МЕТА ТА ЗАВДАННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Метою дисципліни є вивчення концептуальних засад зовнішньої політики України, основних напрямків її зовнішньополітичної діяльності щодо забезпечення інтересів нашої держави у міжнародних відносинах.

Завдання навчальної дисципліни:

- Оволодіти навичками аналізу зовнішньої політики України та сформуванню уявлення про її місце в системі міжнародних відносин;
- виробити навички роботи з фаховою навчальною літературою та документами;
- навчити методиці самостійної роботи під час підготовки до занять та підсумкового контролю знань;
- виховати національно свідомого громадянина та професіонала.

У результаті вивчення навчального курсу «Зовнішня політика України» студент повинен:

знати:

- Формування концептуально-теоретичних засад зовнішньої політики України та її зовнішньополітичну стратегію;
- Нормативно-правову базу, етапи, основні напрямки співробітництва України з США та ЄС;
- Основні напрямки співробітництва України з провідними країнами Західної та Центрально-Східної Європи;
- Євразійський та Азійсько-Тихоокеанський напрямок співробітництва у зовнішній політиці України;
- Діяльність України у міжнародних організаціях.

уміти:

- аналізувати процеси, події, які стосуються зовнішньої політики України
- аргументовано відстоювати свої погляди, брати участь у дискусії за проблематикою курсу з метою пошуку істини;
- оперувати категорійно-понятійним апаратом, який характеризує процеси, що відбуваються у зовнішній політиці України;
- застосовувати знання отримані в результаті вивчення курсу для вирішення професійних завдань;
- опрацьовувати і використовувати довідкову інформацію та електронні ресурси, присвячені аналізу зовнішньої політики нашої держави.

3.ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовний модуль №1.

Формування концептуально-теоретичних засад зовнішньої політики України та євроатлантичний напрямок співробітництва

Тема 1. Вступ до курсу

Предмет, мета і завдання курсу. Історіографія. Місце та значення дисципліни в системі підготовки фахівців з міжнародних відносин. Узагальнений огляд етапів розвитку зовнішньої політики України.

Крах СРСР і світової соціалістичної системи. Проголошення незалежності України та її міжнародно-правове визнання. Розбудова дипломатичної служби і розгортання дипломатичних відносин суверенної України з країнами світу. Місце України в системі міжнародних відносин. Основні тенденції сучасного міжнародного розвитку.

Тема 2. Концептуально-теоретичні засади зовнішньої політики України. Національні інтереси та зовнішньополітична стратегія.

Декларація про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року та Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року – правова основа розгортання самостійної зовнішньої політики нашої держави. Історичне значення названих актів. Подальша розробка і формування концепції зовнішньополітичної діяльності України. "Основні напрями зовнішньої політики України", схвалені Верховною Радою 2 липня 1993 року і Конституція України, прийнята Верховною Радою 28 червня 1996 року.

Закон України «Про основи національної безпеки України» (19 червня 2003 р.); Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» (1 липня 2010 р.); Указ Президента України «Про стратегію національної безпеки України» (12 лютого 2007 р.) та Указ Президента України «Про стратегію національної безпеки України» (6 травня 2015 р.).

Національні інтереси України. Їх роль у формуванні напрямів і пріоритетів зовнішньої політики.

Механізм прийняття зовнішньополітичних рішень в Україні. Місце та роль МЗС України у розбудові державності.

Головні завдання та пріоритетні напрями зовнішньої політики України. Концепції "стратегічного партнерства", "багатовекторності", "нейтралітету", "позаблоковості" та інші в зовнішній політиці України.

Тема 3. Відносини України зі Сполученими Штатами Америки (США): динаміка та актуальні проблеми співробітництва

Посилення ролі США в міжнародних відносинах внаслідок краху біполярного світу. Передумови розбудови українсько-американських стосунків. Позиція США в українському питанні та ставлення до України в контексті американської "східної" політики кінця 80-х – початку 90-х рр.. ХХ століття. Визнання України як суверенної держави і встановлення дипломатичних відносин між двома країнами. Місце України та США у системі зовнішньополітичних пріоритетів одна одної.

Етапи українсько-американських відносин.

Перехід від політики тиску на Україну до політики партнерства і співробітництва. "Тристороння заява" від 14 січня 1994 року в Москві та її значення. Роль США у наданні Україні фінансової допомоги, вирішенні проблем ядерного роззброєння, гарантуванні безпеки та територіальної цілісності нашої держави.

"Хартія українсько-американського партнерства, дружби і співробітництва" (22.11.1994 р.). Нормативно-правова база відносин. Створення комісії "Кучма – Гор", її діяльність. Вихід українсько-американських стосунків на рівень стратегічного партнерства.

Активізація українсько-американських відносин за президентства В.Ющенко. «Хартія Україна – США про стратегічне партнерство» (19 12.2008 р.).

Українсько-американські відносини в 2010-2014 роках.

Актуальні питання українсько-американських відносин на сучасному етапі. Економічне, військове, політичне, гуманітарне співробітництво в 2014-2016 рр.

Тема 4. Європейський Союз (ЄС) і країни Європи у зовнішній політиці України.

Роль європейських держав у світовій політиці та системі міжнародних відносин. Європейська інтеграція – стратегічний і цивілізаційний вибір українського суспільства.

Україна – ЄС: налагодження і розвиток відносин. Міжнародно-правова база та механізм співробітництва України з ЄС. Угода про партнерство і співробітництво між Україною та ЄС, підписана 14 червня 1994 року в Люксембурзі, її значення. Саміти Україна – ЄС як найважливіша форма розвитку партнерства і співробітництва. Вплив політичних та економічних факторів розвитку України на уповільнення темпів інтеграції України до ЄС. Сучасна політика ЄС щодо України. Сутність Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, ратифікована 16.09.2014 року. Утворення Поглибленої та всебічної зони вільної торгівлі між Україною та ЄС.

Розбудова двосторонніх відносин України з провідними країнами Західної Європи. Становлення та розвиток стосунків з Німеччиною, Італією, Великобританією, Францією, Австрією та іншими державами регіону.

Відносини України з країнами Центрально-Східної Європи: Молдовою, Білоруссю, країнами Прибалтики, Чехією, Польщею, Румунією, Угорщиною, Болгарією та іншими.

Змістовний модуль №2 Євразійський та Азійсько-Тихоокеанський напрямок співробітництва. Діяльність України у міжнародних організаціях.

Тема 5. Українсько-російські відносини та відносини з державами євразійського пострадянського простору.

Місце України та Росії в системі зовнішньополітичних пріоритетів одна одної. Політичні та економічні проблеми українсько-російських міждержавних

відносин: державних кордонів, правонаступництва колишнього СРСР, ядерної зброї, енергоносіїв для України, поділу Чорноморського флоту і перебування Чорноморського флоту на українській території тощо. Договір про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією від 31 травня 1997 року. Нормативно-правова база двосторонніх відносин.

Перспективи вирішення існуючих досі проблем в розвитку двосторонніх стосунків. Спротив України спробам впровадження месіанської ролі Росії на пострадянському просторі. Окупація АР Крим Російською Федерацією, агресія проти України.

Інтереси України та основні форми співпраці на пострадянському просторі (СНД, ЄврАзЕС, Митний Союз, ЄЕП, Євразійський Союз).

Відносини України з країнами євразійського пострадянського простору: Казахстан, Туркменістан, Азербайджан, Вірменія, Грузія та інші.

Тема 6. Країни Азійсько-Тихоокеанського регіону в зовнішній політиці України.

Стратегічні та економічні інтереси України в АТР.

Встановлення й розвиток відносин з Китайською Народною Республікою (КНР). Нарощування договірно-правової бази українсько-китайських стосунків. Декларація про розвиток та поглиблення відносин дружби і співробітництва між Україною і КНР (9.12.1995 р.). Стан і перспективи двосторонніх відносин.

Налагодження стосунків України з Японією. Особливості нормативно-правової бази взаємин. Сучасний стан і перспективи українсько-японських відносин.

Українсько-індійські стосунки. Договір про дружбу і співробітництва між Україною і Республікою Індія від 27 березня 1992 року. Необхідність поживлення двосторонніх відносин.

Співробітництво України з Бразилією. Основні напрямки співпраці, здобутки, вихід на рівень стратегічного партнерства.

Стосунки України з країнами Латинської Америки – Аргентиною, Мексикою, Чилі, Кубою. Їх стан, перспективи розвитку.

Тема 7. Діяльність України в міжнародних організаціях

Участь України в діяльності ООН та її спеціалізованих установ як один з пріоритетних напрямів зовнішньої політики держави.

Головування представника України на 52-й сесії Генеральної асамблеї ООН, яка увійшла у історію як "сесія реформ", яка ухвалила всеосяжну програму реформування цієї організації. Членство України в Раді Безпеки ООН в 2000-2001 рр.

Позиція України щодо реформування Ради Безпеки ООН.

Миротворча діяльність України в світі. Роль ООН у врегулюванні російсько-українського конфлікту.

Україна та ОБСЄ, приєднання до Гельсінкського процесу. Проекти ОБСЄ в Україні. Позитивний вплив ОБСЄ в Україні на стабілізацію ситуації в

Автономній Республіці Крим (1994 р.). Робота ОБСЄ в Україні: завдання та результати (2014-2016 рр.).

Співробітництво України з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО). Рада Північноатлантичного співробітництва, згодом (з травня 1997 року) Рада євроатлантичного партнерства – важливий механізм консультацій і співробітництва з питань безпеки між Україною та НАТО. Участь України у Програмі "Партнерство заради миру". Хартія про особливе партнерство між Україною та НАТО від 09 липня 1997 року. План дій, схвалений 22 листопада 2002 року у Празі, в рамках якого реалізується щорічний Цільовий план Україна – НАТО. Державна програма співробітництва України з НАТО. Перспективи членства України в цій організації.

Участь України в субрегіональному співробітництві країн регіону – діяльності Центральноєвропейської ініціативи (ЦЄІ), Організації Чорноморського економічного співробітництва (ОЧЕС), Дунайської комісії тощо. Співпраця із питань утвердження демократії, безпеки й стабільності з Вишеградською четвіркою (Польща, Словаччина, Угорщина, Чехія) та іншими об'єднаннями.

СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№	Назва теми лекції	Лекції	Сем. зан.	СР	МК	С К
Змістовний модуль №1. Формування концептуально-теоретичних засад та євроатлантичний напрямок співробітництва зовнішньої політики України						
1.	Тема 1. Вступ до курсу	1		4		
2.	Тема 2. Концептуально-теоретичні засади зовнішньої політики України. Національні інтереси та зовнішньополітична стратегія.	1	2	4		
3.	Тема 3. Відносини України зі Сполученими Штатами Америки (США): динаміка та актуальні проблеми співробітництва	2		4		
4.	Тема 4. Європейський Союз (ЄС) і країни Європи у зовнішній політиці України	2	4	3		
Всього за I - й модуль - 27 год.		6	6	15	1	

Змістовний модуль 2. Євразійський та Азійсько-Тихоокеанський напрямок співробітництва. Діяльність України у міжнародних організаціях.						
5.	Тема 5. Українсько-російські відносини та відносини з державами євразійського пострадянського простору.	4	2	4		
6.	Тема 6. Країни Азійсько-Тихоокеанського регіону в зовнішній політиці України	2		5		
7.	Тема 7. Діяльність України в міжнародних організаціях		2	5		
Всього за II - й модуль - 27 год.		6	4	14	2	
Всього за семестр - 54 год.		12	10	29	3	

5. ТЕМИ ТА ЗМІСТ СЕМІНАРСЬКИХ ЗАНЯТЬ

СЕМІНАР 1. КОНЦЕПТУАЛЬНО-ТЕОРЕТИЧНІ ТА ІНСТИТУЦІЙНІ ЗАСАДИ ЗОВНІШНЬОЇ ПОЛІТИКИ УКРАЇНИ

1. Еволюція основних засад та напрямів зовнішньої політики України.
 2. Національні інтереси України.
 3. Механізм прийняття зовнішньополітичних рішень в Україні.
 4. Місце та роль МЗС України у розбудові державності.
- Концепції “стратегічного партнерства”, “багатовекторності”, “нейтралітету”, “позаблоковості”, “рівновіддаленості” та інші в зовнішній політиці України.

СЕМІНАР 2. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СОЮЗ І КРАЇНИ ЗАХІДНОЇ ЄВРОПИ У ЗОВНІШНІЙ ПОЛІТИЦІ УКРАЇНИ

1. Відносини України та ЄС: нормативно-правова база, здобутки, проблеми.
2. Стосунки України з провідними країнами Західної Європи (ФРН, Великобританією, Францією, Італією, Австрією та іншими державами).

СЕМІНАР 3. ВІДНОСИНИ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ ЦЕНТРАЛЬНО-СХІДНОЇ ЄВРОПИ

1. Актуальні проблеми українсько-польських відносин.
2. Основні проблеми в українсько-угорських відносинах
3. Аналіз проблем в українсько-румунських відносинах.
4. Українсько-чеські та українсько-словацькі відносини.
5. Українсько-болгарські відносини.
 6. Відносини України з державами Прибалтики.
 7. Відносини України та Молдови.

СЕМІНАР 4. УКРАЇНА ТА КРАЇНИ СПІВДРУЖНОСТІ НЕЗАЛЕЖНИХ ДЕРЖАВ

1. Українсько-російські відносини: нормативно-правова база, проблеми та загрози.
2. Інтереси України та основні форми співпраці на пострадянському просторі (СНД, ЄврАзЕС, Митний Союз, СЕП, Євразійський Союз).
3. Актуальні проблеми двосторонніх відносин України з країнами пострадянського простору (Казахстан, Грузія, Вірменія, Азербайджан, Туркменістан).

СЕМІНАР 5. ДІЯЛЬНІСТЬ УКРАЇНИ В МІЖНАРОДНИХ ОРГАНІЗАЦІЯХ

1. Напрямки діяльності України в ООН.
2. Підходи України до проблеми реформування ООН.
3. Співробітництво України з Організацією Північноатлантичного договору (НАТО).
4. Участь України в субрегіональному співробітництві (ЦЄІ, ОЧЕС, ГУАМ, Вишеградська четвірка).

САМОСТІЙНА РОБОТА

	Кількіст ь годин	бал и
Змістовний модуль №1. Формування концептуально-теоретичних засад та євроатлантичний напрямок співробітництва зовнішньої політики України		
1. Напишіть інформаційну довідку на тему: «Розгортання дипломатичних відносин суверенної України з країнами світу.»	4	5
2. Складіть таблицю «Повноваження гілок влади у формуванні зовнішньої політики України» за параметрами: інститут, повноваження.	4	5
3. Підготуйте презентацію з 10 слайдів на тему : «Українсько-американські відносини в 2010-2014 роках» (за вибором студента: політичне, економічне, гуманітарне співробітництво).	4	5
4. Напишіть текст на 3 тис. знаків на тему: «Європейська інтеграція – стратегічний і цивілізаційний вибір українського суспільства».	3	5
Разом	15	20
Змістовний модуль №2. Євразійський та Азійсько-Тихоокеанський напрямок співробітництва. Діяльність України у міжнародних організаціях.		
5. Охарактеризуйте стан виконання Договору про дружбу, співробітництво і партнерство між Україною і Російською Федерацією від 31 травня 1997 року у вигляді таблиці за наступними параметрами: стаття, виконання, обґрунтування фактами (не менше 10 позицій)	4	5
6. Підготуйте хронологію основних подій українсько-індійських відносин за 1991-2016 рр.	5	5
7. Підготуйте інформаційну довідку на тему: «Робота ОБСЄ в Україні: завдання та результати (2014-2016 рр.).»	5	5
Разом	14	15

Всього	29	35
---------------	-----------	-----------

**7.Навчально-методична карта дисципліни
«Зовнішня політика України»**

Разом: 54 год. З них: лекції - 12 год., семінарські заняття - 10 год., самостійна робота - 29 год., модульний контроль - 3 години.

Тиждень	I	II	III	IV	VI	VII	VIII
Модулі (назви, бали)	Модуль I				Модуль II		
Лекції (теми, бали)	1,2 (1+1 бал)	3 (1бал)	4 (1 бал)		5 (1 бал)	6 (1бал)	
Семінарські заняття (теми, бали)		1/10+1	2/10+1	3/10+1	4/10+ 1	5/10+1	
Самостійна робота (вид, бали)		5	5	5	5	5	5
Поточний контроль (вид, бали)				Модульн а к/роб. 25			Модульн а к/роб. 25
Підсумкови й контроль (вид, бали)	2	6	17	31	17	17	30 залік

8. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

I. Методи організації та здійснення навчально-пізнавальної діяльності:

- *Словесні:* лекція (традиційна, проблемна) із застосуванням комп'ютерних інформаційних технологій (PowerPoint-презентація), пояснення, розповідь, бесіда.
- *Наочні:* спостереження, ілюстрація, демонстрація.

II. Методи стимулювання інтересу до навчання і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: навчальні дискусії; створення ситуації пізнавальної новизни; створення ситуацій зацікавленості (метод цікавих аналогій тощо).

9. Система поточного і підсумкового контролю знань

Оцінювання знань студентів з урахуванням вимог Болонської декларації здійснюється за **100-бальною** шкалою. Завдання поточного контролю (усні відповіді, наукові доповіді, реферати, доповнення, участь у дискусіях, підготовка до семінарських занять, виконані завдання для самостійної та індивідуальної роботи, поточного модульного контролю) оцінюються в діапазоні від **0** до **60** балів. Завдання, що виносяться на підсумковий контроль - від 0 до 40 балів.

Виконання всіх видів робіт є обов'язковим для студента. Студент не допускається до іспиту, якщо за результатами поточного контролю набирає менше **34** балів.

9.1 Критерії оцінювання знань студентів.

“Відмінно”

Наявність у студента ґрунтовних теоретичних знань з основ міжнародних інформаційних відносин, вміння аналітично мислити, аналізувати, інтегрувати та узагальнювати набуті знання, викладати їх чітко, логічно, послідовно з дотриманням норм літературної мови.

“Добре”

Наявність у студента достатньо повних знань з основ міжнародних інформаційних відносин, вміння систематизувати та узагальнювати набуті знання, робити чіткі висновки з дотриманням норм літературної мови.

”Задовільно”

Наявність у студента неповних теоретичних знань з основ міжнародних інформаційних відносин, недостатнє вміння узагальнювати, систематизувати та структурувати набуті знання з дотриманням норм літературної мови.

“Незадовільно”

Неспроможність сформулювати навіть поверхову відповідь на питання, які стосуються основ міжнародних інформаційних відносин.

8. Розрахунок рейтингових балів за видами поточного (модульного) контролю

		Макс	Модуль 1	Модуль 2	Всього го
--	--	------	----------	----------	--------------

№	Вид діяльності студента	кількість	Кільк. одиниць	Макс. кількість	Кільк. одиниць	Макс. кількість	
		за цю	до розрахунку	балів за вид	до розрахунку	балів за вид	
1	Відвідування лекцій	1	2	2	4	4	6
2	Відвідування семінарських занять	1	3	3	2	2	5
3	Виконання завдання для самостійної роботи (домашнього завдання)	5	4	20	3	15	35
4	Робота на практич. (семінарськ.) занятті (в т.ч. доповідь, виступ, повідомл., дискусія)	10	3	30	2	20	50
5	Індивідуальне навчально-дослідне завдання (ІНДЗ)	30	-	-	-	-	-
6	Опрацювання фахових видань (в т.ч. першоджерел)	10	-	-	-	-	-
7	Написання реферату	15	-	-	-	-	-
8	Виконання модульної контрольної роботи	25	1	25	1	25	50
Макс. кількість балів за видами діяльності студента				64		82	146
Разом: 146		Коефіцієнт: 146:100 =1,46					

10. Порядок переведення рейтингових показників успішності у європейську систему оцінювання ECTS

Рейтингова оцінка	Оцінка за 100-бальною	Значення оцінки

	шкалою	
A	90-100	Відмінно - (відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з, можливими, незначними помилками
B	82-89	Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	66-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-65	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35–59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань з можливістю перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов'язковим повторним проходженням практики – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного проходження практики

11. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Викладання навчальної дисципліни забезпечується сучасними технічними засобами навчання, які побудовані на новітніх інформаційно-комунікаційних технологіях (мультимедійний комп'ютер, мультимедійний проектор, інтерактивний комплекс SMART Board, авторські засоби мультимедіа).

На заняттях і під час самостійної роботи студентів використовуються методичні рекомендації щодо вивчення дисципліни, а саме:

- Робоча навчальна програма.
- Збірка тестових і контрольних завдань для тематичного (модульного)

оцінювання навчальних досягнень студентів.

- Перелік питань підсумкового контролю.
- Презентації до лекцій.

12. Література

Основна

1. Акт проголошення незалежної України. Прийнятий Верховною Радою України 24 серпня 1991 р. // *Голос України*. – 1991. – №165.
2. Александров А.С. Україна – НАТО: нові умови та реалії співробітництва. – К., 2011. – 56 с.
3. Білорус О. Глобалізація і національна стратегія України. – К., 2001.
4. Бруз В.С. ООН і регулювання міжнародних конфліктів. – К., 2011.
5. Віднянський С.В., Мартинов А.Ю. Еволюція зовнішньої політики України (1991-2006 рр.) // *Український історичний журнал*. - 2006. - №4. - С.32-51.
6. Віднянський С.В., Мартинов А.Ю. Зовнішня політика України: еволюція концептуальних засад та проблеми реалізації // *Український історичний журнал*. - 2011. - №4. - С.55-76.
7. Волошин Ю.О. Зовнішня політика України в умовах європейської інтеграції: проблеми конституційно-правового забезпечення: монографія / Ю. О. Волошин, С. В. Папаяні ; Маріуп. держ. ун-т, Представництво Європ. орг. публіч. права в Україні. - Одеса : Фенікс, 2015.
8. Геополітичні впливи на регіональну безпеку в Центральній Азії: можливі ризики для України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/673/>
9. Головування України в Раді Безпеки ООН. – К., 2001.
10. Голуб В.Й. Зовнішня політика України. Курс лекцій. – К.: КСУ, 2002.
11. Горбач О.Н. Доктрини зовнішньої політики: історія та сучасний розвиток. – Л., 2005.
12. Декларація про державний суверенітет України. Прийнята Верховною Радою України 16 липня 1990 р. // *Голос України*. – 1990. – №127.
13. Енергетичні проекти на Близькому Сході в контексті національних інтересів України. Аналітична записка. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/December2009/09.htm>
14. Європейська інтеграція України. Політико-правові проблеми. – К., 2005.
15. Зленко А.М. Дипломатія і політика. – Харків, 2003.
16. Зленко А.М. Зовнішня політика України: від романтизму до прагматизму. – К.: Альтернативи, 2001.
17. Зленко А.М. Зовнішньополітична стратегія та дипломатія України. – К., 2008.
18. Зовнішня політика України в умовах глобалізації: анот. іст. хроніка міжнар. відносин (2004-2007) / [С. В. Віднянський та ін. ; А. Ю.

- Мартинов (відп. ред.)] ; Нац. акад. наук України, Ін-т історії України. - Київ : Ін-т історії України НАН України, 2014.
19. Зовнішня політика України в умовах глобалізації: анот. іст. хроніка міжнар. відносин (2008-2013) / [С. В. Віднянський та ін. ; відп. ред. А. Ю. Мартинов] ; НАН України, Ін-т історії України. - Київ : Ін-т історії України НАН України, 2015.
 20. Зовнішня політика України: нові завдання і пріоритети. Аналітична доповідь. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/>
 21. Зовнішня політика України в умовах кризи міжнародного безпекового середовища: аналіт. доп. / Б. О. Парахонський, Г. М. Яворська ; Нац. ін-т стратег. дослідж. - Київ : НІСД, 2015.
 22. Зовнішня політика України: стратегічні оцінки, прогнози та пріоритети. Щорічник. – 2009. // Під. ред. Г.М.Перепелиці. – К., 2010.
 23. Ініціатива ЄС «Східне партнерство»: перспективи ефективної реалізації та можливості для України. Аналітична доповідь / Снігир О.В., Гуцал С. І., Мітряєва С.І., Ленґел М.О. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/>
 24. Камінський Є., Дашкевич А. Політика США щодо України. Витоки. Концептуальні основи. Практична еволюція. – К., 1998.
 25. Конституція України. Прийнята Верховною Радою України 28 червня 1996 р. – К., 1996.
 26. Концептуальні засади зовнішньої політики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/>
 27. Концепція (Основи державної політики) національної безпеки України. Постанова Верховної Ради України 16 січня 1997 р. // Голос України. – 4 лютого 1997.
 28. Миротворча діяльність України: координація з НАТО та іншими структурами безпеки. – К., 2002.
 29. Нова зовнішня політика України: підручник. – К., 2010. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://iwrp.org.ua/ukr/>
 30. Постанова Верховної Ради України «Основні напрями зовнішньої політики України.» від 2 липня 1993 р. // Відомості Верховної Ради України. – 14 вересня 1993 р.
 31. Перспективи взаємовідносин України і Митного союзу Республіки Білорусь, Республіки Казахстан та Російської Федерації . – К. : НІСД, 2011. – 72 с.
 32. Про засади внутрішньої і зовнішньої політики від 1 липня 2010 р. Закон України [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2411-17>
 33. Проблеми та перспективи співробітництва України з країнами Південної Азії (Афганістан, Пакистан, Бангладеш, Шрі-Ланка, Непал). [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/September09/7.htm>
 34. Рудич Ф.М. Україна в сучасному геополітичному просторі: теоретичний і прикладні аспекти. – К., 2008. – 398с.

35. Скороход Ю.С. Проблема реформування Ради Безпеки ООН: позиція України // Актуальні проблеми міжнародних відносин. 2005. – Вип. 53 (Ч.1). – С. 14-18.
36. Стан і перспективи залучення інвестицій Арабських країн в економіку України». [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/November09/02.htm>
37. Стан та перспективи розширення українсько-індійського співробітництва [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://old.niss.gov.ua/Monitor/june2009/20.htm>
38. Стан та перспективи співробітництва України та Росії. – К. НІСД, 2011. – 43 с.
39. Стан та перспективи українсько-турецьких відносин". Аналітична записка. [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/472/>
40. Стратегічне партнерство України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/600/>
41. Тарасенко Н. Україна між двома зонами вільної торгівлі // Україна: події факти, коментарі. – 2011. – №24. – С. 12–34.
42. Україна в пост біполярній системі міжнародних відносин: підручник. / В.А. Манжола, В.Ю. Констянтинов, С.В. Андрущенко та ін.. – К., 2008.
43. Україна в системі міжнародної безпеки: монографія/ Національний інститут проблем міжнародної безпеки. – К., 2009.
44. Україна дипломатична. Випуски I-XVI. – К., 2001-2015.
45. Українська дипломатична енциклопедія: у 2-х томах. – К., 2004.
46. Українсько-словацькі відносини в контексті зміни політичного ландшафту. Підсумки року. Аналітична записка записка [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/articles/388/>
47. Українсько-угорські відносини в контексті зміни політичного ландшафту. Підсумки року. Аналітична записка [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua>
48. Чиж І.С. Україна в Раді Європи. – К., 2001.

Додаткова

49. Воротнюк Україна-Туреччина в контексті геополітичних трансформацій у басейні Чорного моря // Стратегічні пріоритети. – 2009. – №1. – С.261-270.
50. Грубінко А. Україна у зовнішній політиці Великої Британії: новітній етап міждержавних відносин (2005–2009) // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки та знахідки. – Вип. 19. – К., 2010 – С. 285–302.
51. Донченко Є. Україна у східноєвропейській політиці Франції (191–2009рр.) // Міжнародні зв'язки України: наукові пошуки та знахідки. – Вип. 19. – К., 2010 – С. 277–284.

52. Каплинський О.В. Роль Вишеградської четвірки в контексті національної безпеки України // Стратегічні пріоритети. – 2009. – №2. – С.47-54.
53. Ноговіцина Ю. О. Правонаступництво України: міжнародно-правові аспекти : автореферат дис... канд. юрид. наук: 12.00.11 / Київський національний ун-т ім. Тараса Шевченка. - К., 2005. -21 с.
- 54.Перспективи розвитку економічної співпраці України з країнами Східної Азії (КНР, Японія, республіка Корея) [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/November09/13.htm>
- 55.Стан і перспективи посилення співробітництва України та Європейського Союзу у сфері енергетики [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.niss.gov.ua/Monitor/December2009/24.htm>
- 56.Султанський П. Центральноевропейська ініціатива – 20 років існування // Зовнішні справи. – 2009. – № 12. – С. 30-33.
- 57.Тарасенко Н. Обхідна газопроводи як фактор українсько-російських газових відносин // Україна: події, факти, коментарі. – 2011. – №20. – С. 13-32
- 58.Украино-австрийские отношения стали крепче. [Електронний ресурс] – Режим доступу: topmedia.com.ua/news/show/2011-04-20/12261_ukraino-avtrijskie-otnosheniya-stali-krepche
- 59.Чекаленко Л. Є різні дати в нашій історії // Зовнішні справи. – 2009. – №12. – Режим доступу: <http://www.uaforeignaffairs.com/article.html?id=457>

Електронні ресурси:

- 60.Верховна Рада України – zakon.rada.gov.ua
- 61.День – <http://www.day.kiev.ua>
- 62.Державна митна служба України – www.customs.gov.ua/
- 63.Державна служба статистики України – <http://www.ukrstat.gov.ua/>
- 64.Дзеркало тижня - <http://www.dt.ua/>
- 65.Зовнішні справи – <http://uaforeignaffairs.com>
- 66.Інститут світової політики – iwp.org/ua
- 67.Міністерство закордонних справ України – <http://www.mfa.gov.ua/>
- 68.Кабінет міністрів України – <http://www.kmu.gov.ua/>
- 69.Кореспондент – <http://korrespondent.net/>
- 70.Представництво ЄС в Україні – <http://eeas.europa.eu/delegations/ukraine/>
- 71.Представництво ООН в Україні – <http://www.un.org.ua/ua>
- 72.Служба інформаційно-аналітичного забезпечення – www.nbuuv.gov.ua/siaz.html
- 73.Національний інститут стратегічних досліджень – www.niss.gov.ua/
- 74.Центр Разумкова – <http://www.razumkov.org.ua/ukr/index.php>